

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2019)
Advanced Cost Accounting (Elective (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ રાકેશ લિ. ની ઉત્પાદન વિભાગની માહિતી નીચે મુજબ આપેલી છે.

(૨૦)

વિગત	અંદાજિત	ખરેખર
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	60,000	78,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	60,000	62,000
ઉત્પાદનનાં એકમો	15,000	17,000
કામનાં દિવસો	25	26
ચંત્રના કલાકો	30,000	35,000

ઉપરની માહિતી પરથી શોધી કાઢો:

- (1) કુલ પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
 - (2) પરોક્ષ ખર્ચ કાર્યક્ષમતા વિચલન
 - (3) પરોક્ષખર્ચ કેલેન્ડર વિચલન
 - (4) પરોક્ષ ખર્ચ ઉત્પાદન શક્તિ વિચલન
- અથવા

પ્રશ્ન.૧ રાજેશ લિમિટેડની ઉત્પાદન વિભાગની માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	અંદાજપત્રીય	ખરેખર
ઉત્પાદન(એકમો)	4,000	3,800
દર મહિનાનાં કામનાં દિવસો	20	21
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	40,000	39,000
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	12,000	12,000

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.

- (1) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (2) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (3) બજેટ વિચલન
- (4) જથ્થા વિચલન
- (5) કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (6) કેલેન્ડર વિચલન

પ્રશ્ન.૨ વિજય લિમિટેડની નીચેની માહિતી પ્રાપ્ય છે.

(૨૦)

વસ્તુ	એકમો	અંદાજિત વેચાણ એકમદીઠ વે. કિં.	એકમો	ખરેખર વેચાણ એકમદીઠ વે. કિં.
A	3,000	30	3,500	35
B	2,000	20	2,400	25
C	1,000	10	500	5
	6,000		6,400	

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો.

- (1) વેચાણ મૂલ્ય વિચલન
- (2) વેચાણ કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણ જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણ મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણ પેટા-જથ્થા વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન.૨ નીચેની વિગતો મહેશ લિમિટેડની પડતર નોંધમાંથી એકત્ર કરવામાં આવી છે.

વિગત	અંદાજ	ખરેખર
વેચાણ જથ્થો (એકમ)		
A	2,000	1,800
B	3,000	3,500
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત		
A	રૂ. 12	રૂ. 14
B	રૂ. 8	રૂ. 7
એકમદીઠ પડતર		
A	રૂ. 9	રૂ. 10
B	રૂ. 6	રૂ. 5

તમારે નફા આધારીત નીચેનાં વેચાણ વિચલનોની ગણતરી કરવાની છે.

- (1) કુલ વેચાણગાળા વિચલન
- (2) વેચાણગાળા કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણગાળા જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણગાળા મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણગાળા પેટા જથ્થા વિચલન

પ્રશ્ન.૩ એક કંપની બે પેદાશો A અને Bનું ઉત્પાદન એક જ પ્રકારનાં સાધન અને પ્રક્રિયા દ્વારા કરે છે. એક સમયગાળા દરમિયાન આ પેદાશોનાં ઉત્પાદનની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે.

(૧૫)

વિગત	A	B
ઉત્પાદન (એકમો)	10,000	14,000
પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકો (એકમદીઠ)	1	2
મશીન કલાક (એકમદીઠ)	3	1
ગોઠવણીનો સમય (વખતમાં)	10	40
સમયગાળા દરમિયાન પુરા કરેલ ઓર્ડર	15	60

શિરોપરી પડતર :-

	રૂ.
ચંત્ર પ્રવૃત્તિઓ માટે	5,50,000
ઉત્પાદનની ગોઠવણી માટે	50,000
ઓર્ડરની પૂર્ણતા માટે	<u>1,12,500</u>
કુલ	7,12,500

પડતરની નીચે પ્રમાણેની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરી દરેક પેદાશ માટે વસુલ કરવાનાં શિરોપરી ખર્ચની ગણતરી કરો.

- (અ) પ્રણાલિકાગત પદ્ધતિમાં શિરોપરી ખર્ચોની વસુલાત પ્રત્યક્ષ કામનાં કલાકોનાં આધારે થાય છે.
- (બ) પ્રવૃત્તિ આધારીત પડતર પદ્ધતિમાં યોગ્ય પડતર ચાલકનો ઉપયોગ કરી શિરોપરી ખર્ચ પેદાશ ખાતે ફાળવવામાં આવે છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ નીચેની માહિતી પરથી 80% અધ્યયન વક્રનો ઉપયોગ કરીને 4 અને 12 ચંત્રોની એકમદીઠ સરેરાશ અંદાજીત પડતરની ગણતરી કરો.

- (1) પ્રથમ ચંત્રનાં ઉત્પાદન માટે જરૂરી મજૂર કલાકો 500

- (2) ચંત્રદીઠ માલસામાનની પડતર રૂ. 1,000
- (3) પ્રત્યક્ષ મજૂરી પડતર દર કલાક રૂ. 2
- (4) કોઈપણ કદ કે કક્ષાના ઓર્ડર માટે સ્થિર પરોક્ષ પડતર રૂ. 1,000
- (5) વિભાગ ધનિષ્ઠશ્રમ કેન્દ્રીત છે.

પ્રશ્ન.૪ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ ત્રણ)

(૧૫)

- (1) પડતર ઓડિટનાં ફાયદા
- (2) પડતર ઘટાડાનો વિસ્તાર
- (3) પડતર ઘટાડાની ટેકનિકો
- (4) પડતર અંકુશનાં હેતુઓ
- (5) પડતર ઘટાડો અને પડતર અંકુશ

ENGLISH VERSION

Que.1 Information of production department of Rakesh Ltd. is as follows.

(20)

Particular	Estimated	Actual
Variable overhead Exp. (Rs.)	60,000	78,000
Fixed overhead Exp. (Rs.)	60,000	62,000
Units of production	15,000	17,000
Working Days	25	26
Machine Hours	30,000	35,000

Find out from above details.

- (1) Total overhead cost variance
- (2) Overhead Exp. efficiency variance
- (3) Overhead Exp. calendar variance
- (4) Overhead Exp. production capacity variance

OR

Que.1 Information of production department of Rajesh Limited is as follows.

Particular	Budgeted	Actual
Production (Units)	4,000	3,800
No. of working days per month	20	21
Fixed overhead cost (Rs.)	40,000	39,000
Variable overhead cost (Rs.)	12,000	12,000

Find out from above details.

- (1) Variable overhead cost variance
- (2) Fixed overhead cost variance
- (3) Budget variance
- (4) Volume variance
- (5) Efficiency variance
- (6) Calendar variance

Que.2 following details are available of Vijay Limited.

(20)

Product	Units	Budgeted sales per unit selling price (Rs.)	Units	Actual sales per unit selling price (Rs.)
A	3,000	30	3,500	35
B	2,000	20	2,400	25
C	1,000	10	500	5
	6,000		6,400	

Calculate the following variance.

- (1) Sales value variance
- (2) Sales price variance
- (3) Sales volumes variance
- (4) Sales mix variance
- (5) Sales sub-volume variance

OR

Que.2 following information has been collected from the cost record of Mahesh Ltd.

Particulars	Budget	Actual
Sales Quantity (Units)		
A	2,000	1,800
B	3,000	3,500
Sales price per Unit		
A	Rs. 12	Rs. 14
B	Rs. 8	Rs. 7
Cost per Unit		
A	Rs. 9	Rs. 10
B	Rs. 6	Rs. 5

You are required to compute following sales variance based on profit.

- (1) Total sales margin variance
- (2) Sales margin Price variance
- (3) Sales margin volume variance
- (4) Sales margin mix variance
- (5) Sales margin sub-volume variance

Que.3 Company manufactures two products A and B, using the same equipment and similar processes. (15)
An extract of the production data for these products in one period is shown below.

Particular	A	B
Production(Units)	10,000	14,000
Direct labour hours (Per unit)	1	2
Machine hours (Per unit)	3	1
Setups (In the period)	10	40
orders handled in the period	15	60

Overhead costs:

	Rs.
Relating to machine activity	5,50,000
Relating to Production Run Setups	50,000
Relating to handling of orders	<u>1,12,500</u>
Total	7,12,500

Calculate the production overheads to be absorbed by one unit of each of the products using the following costing methods.

- (A) A Traditional costing approach using a direct labour hour rate to absorb overheads.
- (B) An activity based costing approach, using suitable cost drivers to trace overheads to products.

OR

Que.3 From the following details, using 80% learning curve model, Calculate average estimated cost per unit of machine 4 and 12.

- (1) For first machine production, the required labour hours are 500.
- (2) Per machine material cost Rs. 1,000.
- (3) Direct labour cost Rs. 2 per hour.
- (4) Overhead cost Rs. 1,000 for any size or capacity order.
- (5) Section is solid labour centered.

Que.4 Write short note. (Any three) (15)

- (1) The advantages of cost audit
- (2) The areas of cost Reduction
- (3) Techniques of cost Reduction
- (4) The objectives of cost control
- (5) Cost Reduction and cost control
